

Odchod do důchodu v 68 letech? Česko potřebuje reformu a prevenci, upozorňuje sociolog Prokop

irozhlaz.cz/ekonomika/vyssi-odchod-duchody-reforma-zivot-k-nezaplacen-daniel-prokop_2302081703_ale

Důchodový věk v Česku může dosáhnout až 68 let, současné zvyšování je ale stále pozvolné. Důležitější může být zkvalitnění zdravotní péče a důsledná prevence. Díky tomu se zvýší šance na dožití, která je v Česku stále relativně nízká. Problémům se v dalším dílu projektu Život k nezaplacení věnoval sociolog Daniel Prokop.

Sociolog Daniel Prokop | Foto: René Volfík | Zdroj: iROZHLAS.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí už v říjnu zveřejnilo informaci o tehdejší výhodnosti odchodu do předčasného důchodu. Ministr financí to v rozhovoru pro Deník N označil za hrubou chybu. Když se k tomuto detailu vrátíme, bylo chybou, že to ministerstvo práce a sociálních věcí tenkrát zveřejnilo vlastně pomocí inzerátu nebo ne?

Chyba to byla, ale myslím si, že i kdyby se to nezveřejnilo, tak jsou odchody podobné. Opravdu jde o to, že získáte na důchodu každoměsíčních víc tím, že stihnete všechny mimořádné valorizace.

Je to chyba systému, který dovoluje odchod o pár měsíců dřív. Mělo by to být tak, že se důchody nevalorizují až od doby řádného odchodu.

▶ 0:00 / 20:08 — 🔊 ⋮

Přehrát

00:00 / 20:08

Hranice odchodů do penze se bude muset zvyšovat, ale máme špatné zdraví střední a starší generace, musíme pracovat na zdravotní prevenci, říká sociolog Daniel Prokop

☰ **Radiožurnál**

Otázka, jak nastavit mimořádné valorizace nějakým sociálně ohleduplným způsobem, aby to bylo fiskálně udržitelné, je nasnadě.

Jedna věc je zabránit předčasným odchodům.

Tento rok se sice ještě vyplatí odcházet, ale vláda bude muset rychle udělat opatření, aby se valorizovalo až od doby řádného odchodového věku.

Lidé, kteří tak odešli do důchodu v letech 2021 až letos, budou mít výrazně vyšší důchody než lidé, kteří odejdou později. Přestože vydělávali stejně, budou mít o tisíce vyšší důchody. V průměrném důchodu jde zhruba o 3500 korun navíc.

Je to dost nespravedlivé. Když jste celý život vydělával stejně a jen jste nestihl náhodnou inflační vlnu. A tam se bude muset přemýšlet o tom, jak to zmírnit. Já bych reagoval i na to, že se víc valorizovaly vysoké penze. Vysoké penze se valorizují asi o 22 %, a nízké o 17 %.

Řešením by bylo, že se například za tři roky penze nezvednou víc než 5000 korun. Důchodci s vyššími důchody narazí na dlouhodobější limit. Tím se vyrovná rozdíl mezi vysokými a nízkými důchody a zároveň rozdíl mezi novými a staršími důchodci. Omezí se valorizace existujících vysokých důchodů.

Co podle vás je, nebo by mělo být, klíčovým tématem důchodové reformy? Je to zejména hranice odchodu do penze?

Hranice se bude muset zvyšovat. Kdyby se nezvyšovala, musí klesat důchody, což taky nechceme. Současné zvyšování je pozvolné. Problémem je špatné zdraví střední a starší generace. Šedesát osm let je dnes nedosažitelných.

Naděje na dožití v Česku je relativně nízká, a v Moravskoslezském nebo v Ústeckém kraji je ještě výraznější. Musíme pracovat na prevenci, aby lidé mohli pracovat díky svému zdravotnímu stavu.

Je nesmysl, že najednou přibydou výjimky pro hasiče, pro nějaké zdravotníky, nebo pro horníky. Tyto náročné profese by mohly odcházet do důchodu dřív. Ale musí to být tak, že zaměstnavatel přispívá do fondu, a nikoliv mít předdůchod za státní peníze. To jsou peníze ostatních důchodců, kteří by kvůli výjimkám museli chodit do důchodu naopak později.

Způsob valorizace penzí by se mohl změnit. „Chceme napravit rozdíly mezi seniory,“ tvrdí Jurečka

Číst článek

A když někteří politici „uklidňují“, že se to týká jenom čtyřicátníků?

Začne se to zvyšovat až po roce 2030, velmi pozvolně. Reálně se na hranici odchodu do penze v 68 letech dostaneme až v roce 2055. Řešit by se ale měl životní styl, protože v současnosti daňový systém vůbec nezohledňuje škodlivost potravin, nemotivuje ke zdravotní prevenci.

Zdravotní stav dnešních čtyřicátníků bude pravděpodobně špatný za 25 let. Musíme se zamyslet nad tím, aby byl systém v Česku udržitelnější jak z hlediska důchodů, tak z hlediska zdravotnictví,

právě v prevenci – tam leží desítky miliard. Když nad tím budeme dobře přemýšlet, ušetříme ve zdravotnictví i v důchodech.

Aby se věk zvyšoval, musí stát stát ucpat díry v příjmech. Nemůže se zvyšovat důchodový věk na 68 zaměstnancům, když dotují důchody OSVČ. Na straně příjmů unikají desítky miliard a pro určité typy zaměstnání je to výrazně výhodné, nemůže za to platit zbytek tím, že bude odcházet do důchodu v 68 letech.

Do systému v dobách propadu mohou proudit finance z jiných daní. Třetí pilíř navíc asi nefunguje jako pojištění na stáří. To jsou hrozně malé peníze a oni si spoří v pozdním věku a nevybírají si to. Padesátníci byli mohli dostávat například pět procent jejich důchodu, nebo aspoň nějakou část.

Žádost o odchod do předčasného důchodu podalo loni 120 tisíc lidí, motivují je mimořádné valorizace

Číst článek

A myslíte si, že je fér taky říkat lidem, aby si naspořili dostatek peněz na období, kdy budou v penzi bez ohledu na pilíře?

Je to fér. Nicméně část lidí, a to je to ta část, která má nebo bude mít nejnižší důchody, nemá moc potenciál si spořit. Politici by se měli zamyslet nad tím, jestli daňovým systémem nemusí nechávat víc peněz nižší pracující třídě zaměstnanců, aby si mohli spořit.

Zreformovat třetí pilíř.

Jeden z problémů třetího pilíře jsou obrovské poplatky bank, zhruba dvojnásobná až trojnásobná než v zahraničí, stát by si měl došlápnout na sektor fondů, snížit poplatky, podporovat vstup do toho třetího pilíře v mládí. Dnes si tam spoří lidé v důchodovém věku, což vůbec nemá smysl.

Je třeba podporovat, aby si lidé začali spořit když jim je dvacet. Aby pilíř sloužil jako doplatek důchodu.

Celý díl pořadu Život k nezaplacení si můžete poslechnout v celém znění v článku výše.